

**Lnářský
SVAZ**

UŽITÍ LNĚNÝCH A KONOPNÝCH VLÁKEN

Ing. Stanislav Krmela, CSc.

Přírodní vlákna

Chemická vlákna

rostlinná
(celulózová)

živočišná
(proteinová)

anorganická

azbest

ze semen

lýková

z listů

ze srsti
obratlovců

sekret
hmyzu

bavlna
kapok
kokos

len
konopí
juta
ramie
kenaf

sisal
manilské
konopí
ananasová
vlákna
agáve

vlna ovčí
vlna velbloudí
vlna angorská
kašmír
mohér
různé druhy
srsti atd.

přírodní hedvábní

Přírodní vlákna

```
graph TD; A[Přírodní vlákna] --- B[rostlinná (celulózová)]; B --- C[lýková]; C --- D[len]; C --- E[konopí]; C --- F[juta]; C --- G[ramie]; C --- H[kenaf];
```

rostlinná
(celulózová)

lýková

len

konopí

juta

ramie

kenaf

Přírodní vlákna

rostlinná
(celulózová)

lýková

Spotřební textilie

Textilní
užití
přírodních
vláken

- **Oděvní textilie**
- **Textilie uspokojující potřeby bydlení**
stolní a ložní prádlo,
dekorační a nábytkové
textilie, podlahové krytiny

Technické aplikace

využití
přírodních
vláken
v technických
aplikacích

- papír
- výrobky pro technické aplikace ve:
  - stavebnictví
  - pozemní stavitelství
  - zemědělství
- Armatura pro kompozitní materiály

Výroba papíru

- papírovina – pololátka pro výrobu
nejkvalitnějších druhů papíru

Technické aplikace ve stavebnictví

Tepelně a zvukově izolační rohože

Technické aplikace ve stavebnictví

Tepelně izolační panely pro vnější izolace stěn,
podlahové izolace

Technické aplikace v pozemním stavitelství a zemědělství

Geotextilie, zatravnňovací rohože, mulčovací rohože

Technické aplikace v pozemním stavitelství a zemědělství

Zpevňování svahů a naspů liniových staveb

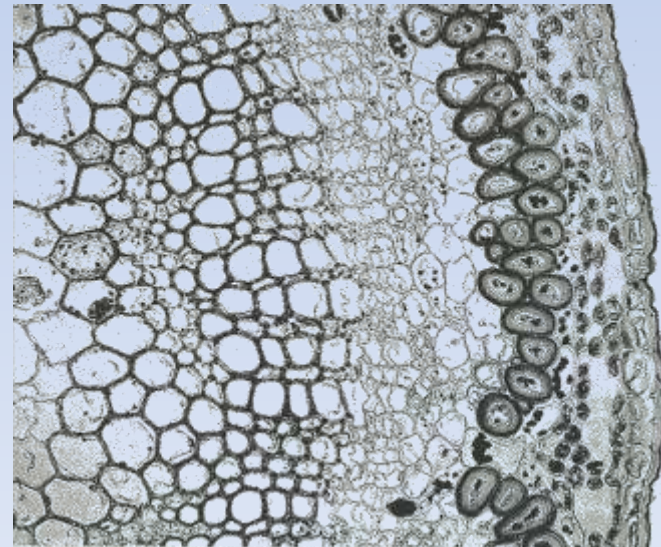
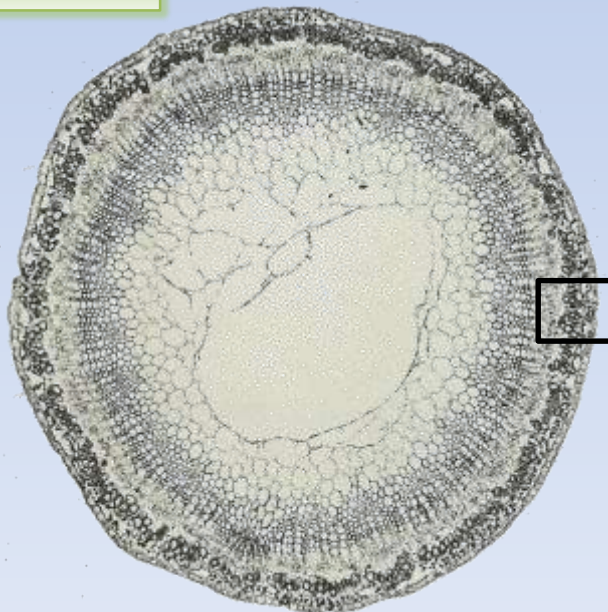

Kompozity

- **Kompozitní materiál** - zkráceně **kompozit**, je materiál ze dvou, nebo více substancí s rozdílnými vlastnostmi, které dohromady dávají výslednému výrobku nové vlastnosti, které nemá sama o sobě žádná z jeho součástí (železobeton).

Inspirace z přírody

Vláknový kompozitní materiál

Vláknová výztuž (armatura)

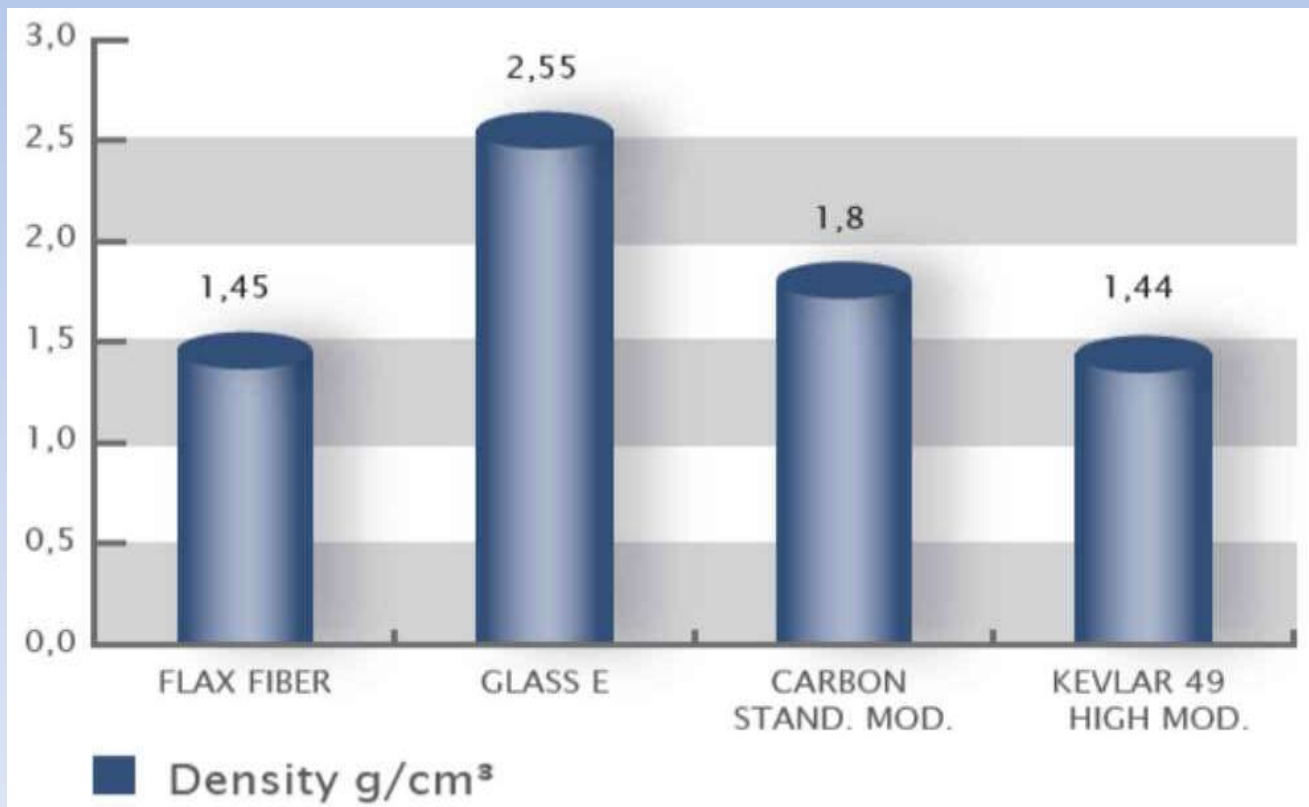
- Obsah vlákna větší než 5%
- Vlákna převážně orientovaná v jedné ose, víceosá orientace s překříženými vrstvami vláken nebo relativně krátká vlákna (řádově desítky mm) ve formě netkaných rohoží s náhodně uloženými vlákny

Pojivo (matrice)

- Matrice je spojitá složka, s jejíž pomocí se vlákna impregnují a stabilizuje se jejich poloha, adhezí mezi vláknem a matricí se dosahuje mnohem větší pevnosti než by odpovídalo pouhému součtu pevností jednotlivých složek.

Vlastnosti přírodních vláken

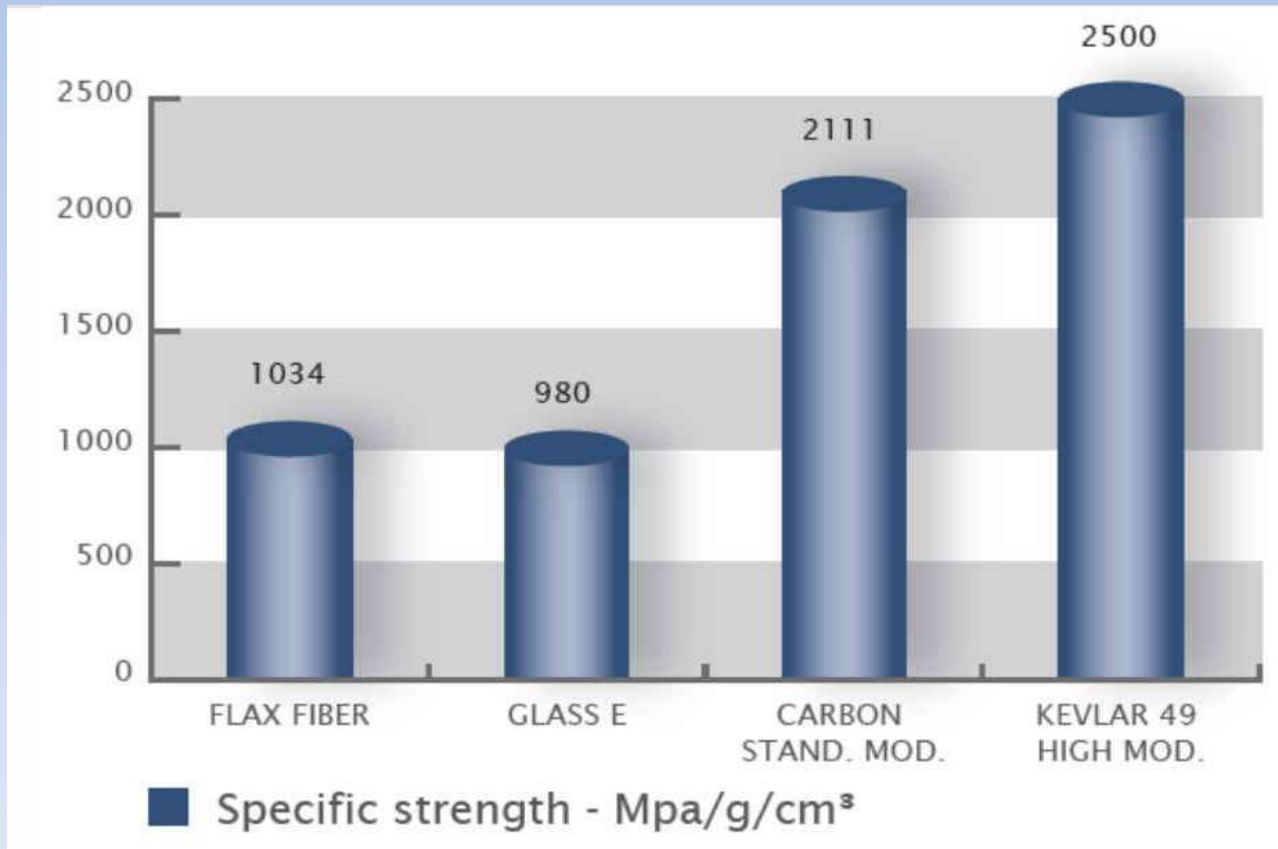
- + Měrná hmotnost – v průměru $1,45 \text{ g/cm}^3$ oproti $2,55 \text{ g/cm}^3$ (sklo) resp. $1,80 \text{ g/cm}^3$ (uhlík);

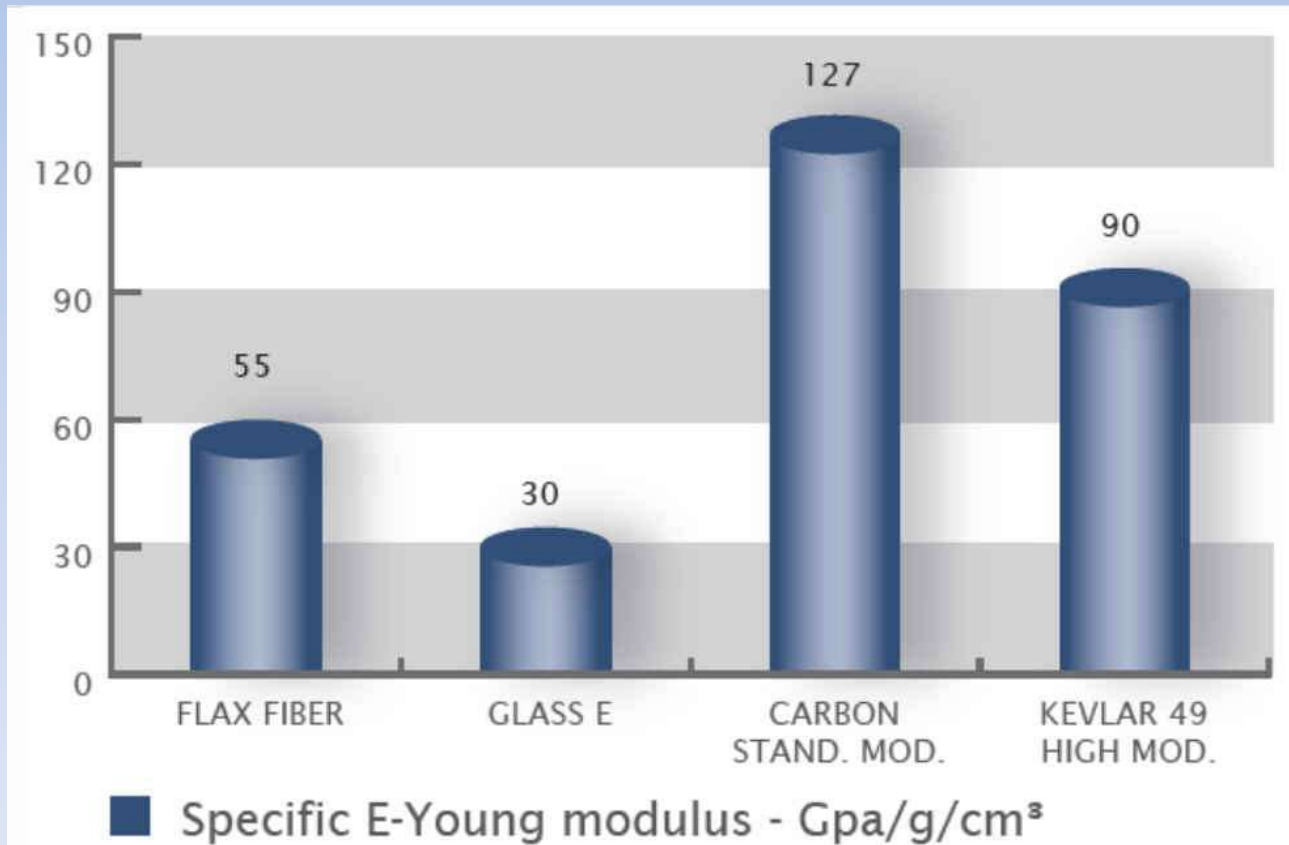
Vlastnosti přírodních vláken

- + Poměrná pevnost – mírně vyšší než skleněná vlákna, poloviční ve srovnání s uhlíkovými vlákny

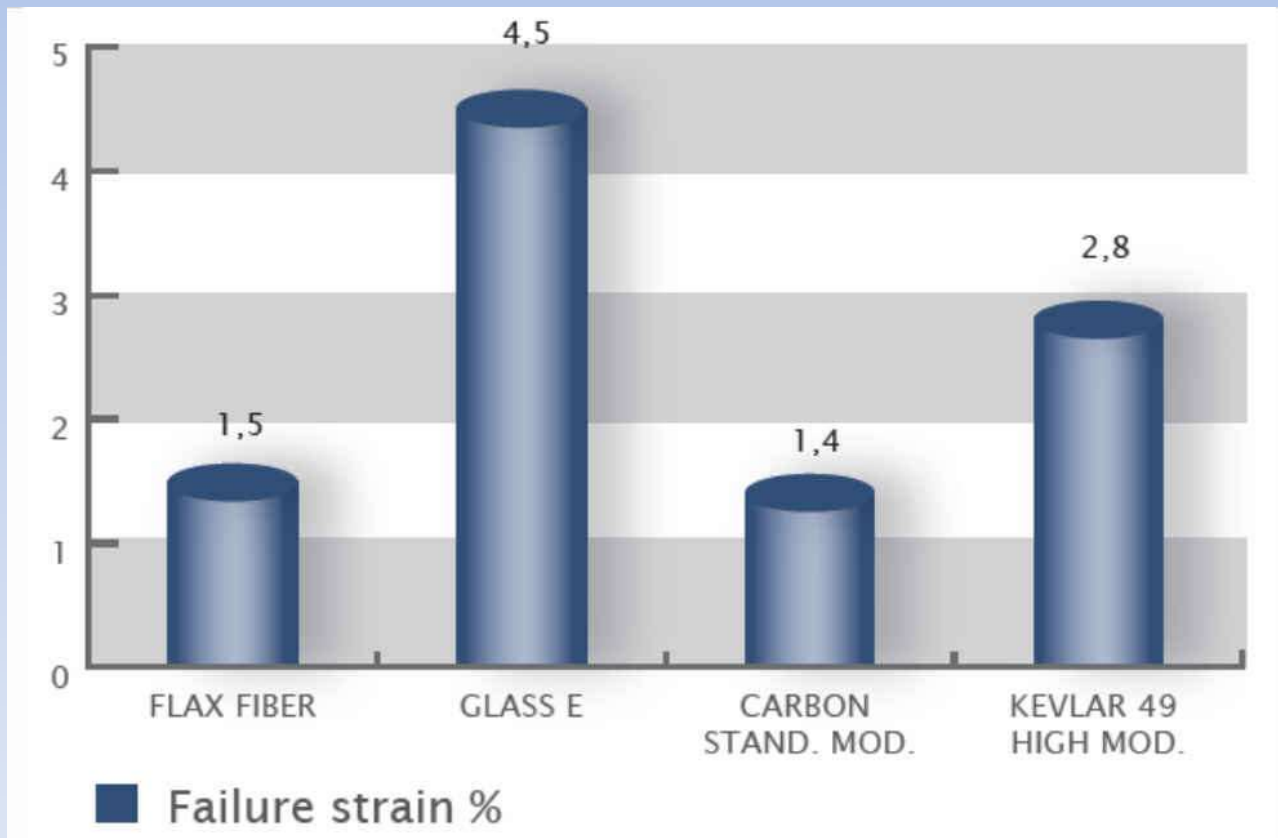
Vlastnosti přírodních vláken

- + Poměrný modul pružnosti – čím je vyšší, tím dosáhneme při stejné váze pevnější konstrukci

Vlastnosti přírodních vláken

+ mezní deformace při které dojde k porušení celistvosti materiálu.

Přednosti přírodních vláken

- Měrná hmotnost – v průměru $1,45 \text{ g/cm}^3$ oproti $2,50 \text{ g/cm}^3$ (sklo) resp. $1,75 \text{ g/cm}^3$ (uhlík);
- Mechanicko-fyzikální vlastnosti (poměrná pevnost, poměrná pružnost) dávají předpoklad vzniku relativně pevných a lehkých kompozitních konstrukčních prvků v mnohém srovnatelných s kompozity ze skleněných a uhlíkových vláken;
- energetická náročnost výroby je $5\times$ nižší oproti sklu a $20\times$ nižší oproti uhlíku;
- Během vegetace váže hektar konopí až dvě tuny CO_2 . Celková bilance CO_2 při produkce vláken ve srovnání se sklem nebo uhlíkem je záporná.
- vyšší deformační práce – významně vyšší schopnost tlumení vibrací a pohlcení nárazové energie, netvoří ostré odštěpky při destrukci;
- ekologická likvidace výrobku po ukončení jeho životnosti;
- obnovitelný surovinový zdroj

... a jejich nepříznivé vlastnosti

- Obsahují přírodní vosky a tuky, které znesnadňují propojení s matricí, vyžadují úpravu povrchu vláken;

... a jejich nepříznivé stránky

- **Obsahují přírodní vosky a tuky, které znesnadňují propojení s matricí, vyžadují úpravu povrchu vláken;**
- **Jako přírodní materiál jsou co do své kvality závislá na přírodních a klimatických podmínkách ve kterých vznikají, mají větší rozptyl parametrů;**

Aplikační varianty užití lněných a konopných vláken v kompozitech

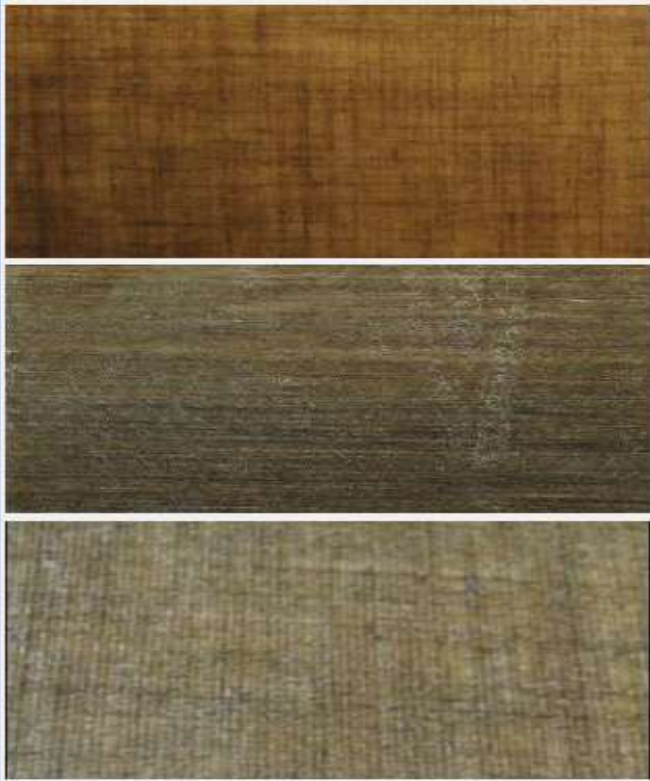

Firma **LINEO n.v.** vyvinula technologii úpravy vláken zajišťující prakticky nulovou navlhavost a dokonalou adhezi k pryskyřičné matrici.

Dodává na trh polotovary pro výrobu kompozitních dílců: FLAXTAPE© - pruhy orientovaných lněných vláken široké 40 cm o hmotnosti 50 – 200 g/m²

Aplikační varianty užití lněných a konopných vláken v kompozitech

FlaxPreg - další skupina polotovarů – prepregů – pro kompozitní výrobky. Jsou to plošné útvary od monoaxiálních po vyvážené biaxiální vláknenné útvary či tkaniny předimpregnované epoxidovými pryskyřicemi o hmotnostech 150 až 550 g/m²

Aplikační varianty užití lněných a konopných vláken v kompozitech

Třetí skupinou výrobků vyvinutých firmou Lineo je FlaxPly . Jsou to tkaniny s monoaxiální i kvadratickou konstrukcí. Mají adhezní úpravu odpovídající prakticky všem typům pryskyřic. Mohou se laminovat všemi používanými laminačními technologiemi.

Jsou k dispozici ve hmotnostech od 150 do 550 g/m².

Aplikační varianty užití Iněných a konopných vláken v kompozitech

Aplikační varianty užití Iněných a konopných vláken v kompozitech

Příklady aplikací:

Aplikační varianty užití Iněných a konopných vláken v kompozitech

Automobilový průmysl

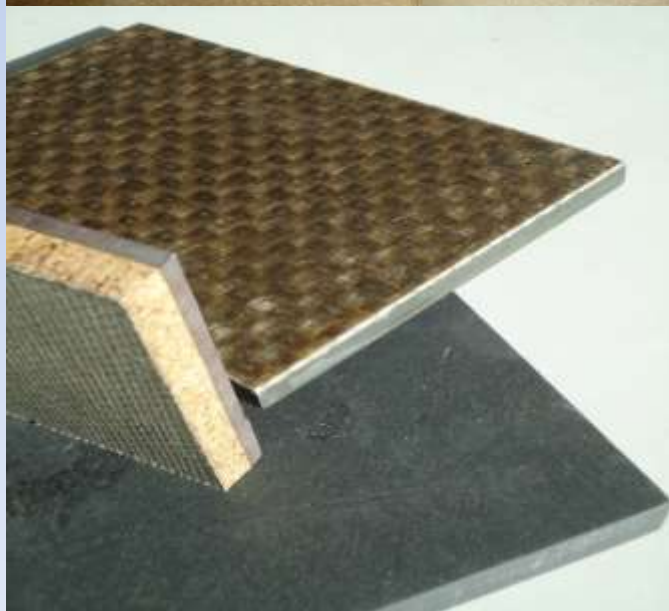

Aplikační varianty užití Iněných a konopných vláken v kompozitech

**Užitkové předměty lisované ve formě z
rouna prosyceného pryskyřicí (prepreg)**

Aplikační varianty užití Iněných a konopných vláken v kompozitech

Aplikační varianty užití Iněných a konopných vláken v kompozitech

**Aplikace kompozitu z kombinace
Iněných vláken a skleněných
vláken v membránách
reproduktorů FOCAL**

Aplikační varianty užití lněných a konopných vláken v kompozitech

7 m trimaran ze lněného
biokompozitu (2013)

Aplikační varianty užití Iněných a konopných vláken v kompozitech

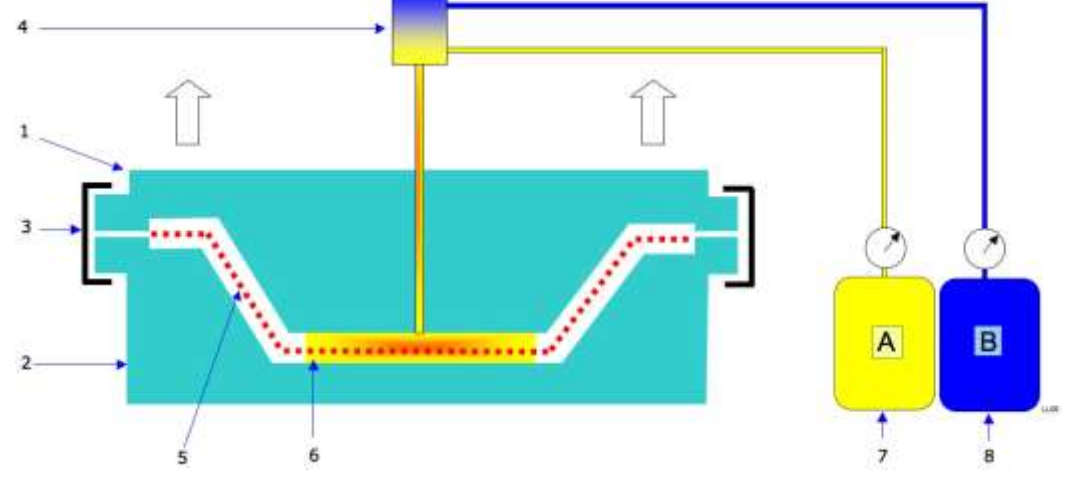
Francouzská firma PGO - výrobce malosériových sportovních vozů ve spolupráci se školou Ecole des Mines z Alès s použitím materiálů od firmy Flax Technic skupiny DEHONDT postavila hybridní vůz Hemasia.

RTM (Resin Transfer Moulding)

Aplikační varianty užití lněných a konopných vláken v kompozitech

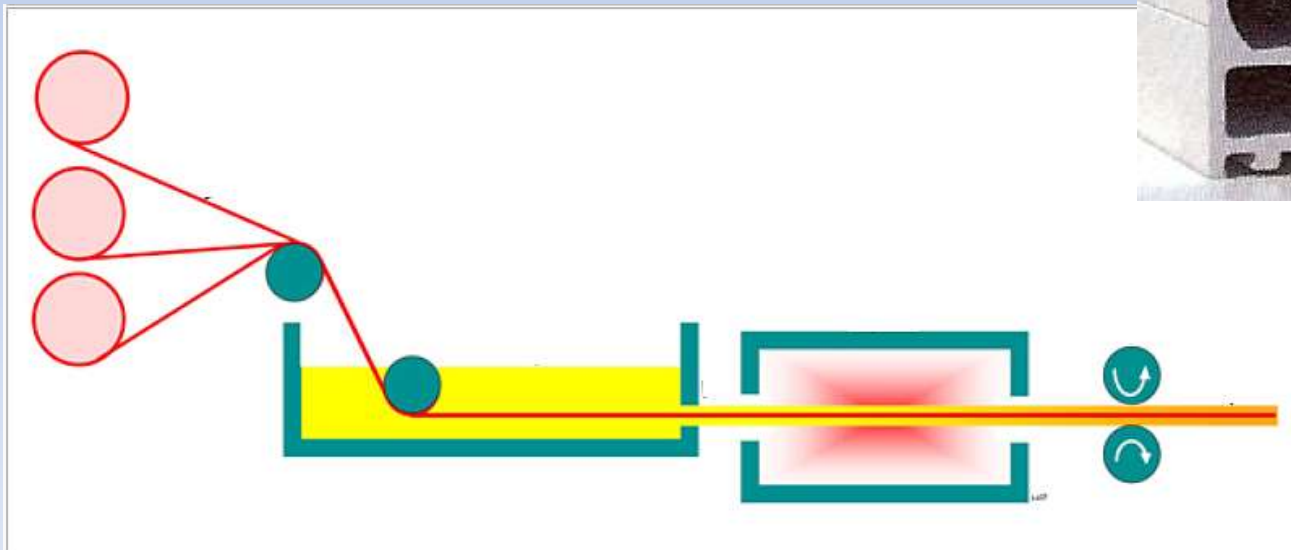
Francouzská firma EkoTechnilin vyrábí POP granulát plněný sekaným lněným vláknem. Granulát se používá pro technologii vstřikování nebo extruzi. Finální výrobky dosahují podstatně vyšší pevnost a tuhost oproti výrobkům z čistého POP.

Aplikační varianty užití Iněných a konopných vláken v kompozitech

**Pultruze je způsob výroby vláknových kompozitů s konstantním průřezem
v nepřetržitém procesu**

Aplikační varianty užití lněných a konopných vláken v kompozitech

LINTEX

sekané lněné vlákno v
délkách od 6 do 50 mm,
určené pro výrobu
rouna, plnidlo do plastů
a do betonu.

Aplikační varianty užití lněných a konopných vláken v kompozitech

Nottinghamská univerzita provedla úspěšné zkoušky výroby listu pro větrnou elektrárnu o délce 3,5 m pouze na bázi lněných vláken. Použila biaxiální strukturu tkaniny s kladením vrstev pod úhlem 45° . List byl podroben zkoušce v ohybovém namáhání, která prokázala několikanásobně větší pevnost než je požadováno. Vrtule z tohoto kompozitu by bezpečně odolala i hurikánu.

JEC europe

Composites Show & Conferences
Paris · March 10, 11, 12, 2015

Tři podlaží pavilonu 7
výstaviště Porte de
Versailles zaplnilo
1200 firem ze 100
zemí světa. Během tří
dnů výstaviště
navštívilo 36 222
návštěvníků.

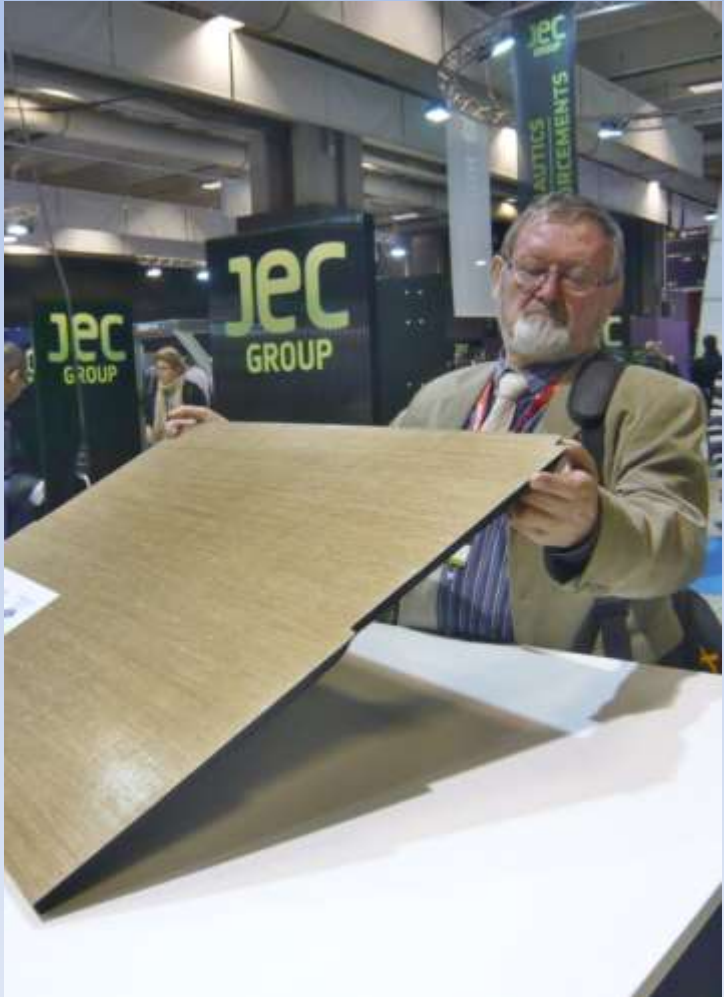
V posledních 5 letech
se zde lze stále častěji
setkat s biokompozity
na bázi přírodních
vláken.

Děkuji za pozornost